

KOSOVSKI SAVEZ

**POLITIČKI PROGRAM
KOSOVSKOG SAVEZA**

Uvod

Kosovo je mesto koje prolazi kroz proces političke i drustvene tranzicije, u cilju utemeljenja i razvoja demokratskih principa kao okosnice razvoja drustva. A da bi drustvo bilo razvijeno u svim segmentima života neophodna je i strategija privrednog preobrazaja i razvoja. Zato mora doći do korenitih promena u privredi i privrednom sistemu. Privredni sistem mora biti zasnovan prvenstveno na privatnoj svojini a pravne i poslovne sigurnost mora biti obezbedjena na svim nivoima od strane institucija od znacaja i uticaja.

Kosovsko drustvo je multietnicko, ali ipak i dalje sa nedovoljnim funkcionalnim mehanizmima koji bi mogli da stite i razvijaju multietnicko drustvo u procesu privrednog razvoja a posebno u oblasti zaštite prava nevecinskih zajednica. Verske sarolikosti kosovskog drustva treba da budu pokretacka snaga, a ne kamen spoticanja u demokratskom drustvu. Te sarolikosti su u sustini dokaz stepena razvoja svesti drustva, da li su nevecinske zajednice pod pritiskom ili ne, cime se pokazuje i stepen tolerancije. Drustvo koje prolazi kroz proces političke i drustvene tranzicije mora poci od cinjenice da se ekonomski razvoj zasniva na osnovama tolerancije, pravne, poslovne i tržisne slobode, cime se omogućuje i lakše ostvaruje privredni i ekonomski razvoj. Cinjenica koja govori da je Kosovo najvećim delom nastanjeno albanskim stanovnistom, dok druge manjinske zajednice cine: Srbi, Bonjaci, Turci, Romi, Egipcani, Askalije, Goranci, Crnogorci i Hrvati, obavezuje vecinsku zajednicu na toleranciju u svim segmentima života.

Ekonomija kao glavni ciljac održivog razvoja i ocuvanja suzivota u drustvu mora da bude zasticena od negativnih političkih odluka. Ekonomija ne sme imati socijalnu ulogu jer bi se time usporavao razvoj drustva. Zbog toga ekonomski odnosi sa zemljama u okruzenju i sire moraju se zasnivati na otvorenoj, izvozno orijentisanoj privredi i aktivnom uključivanju u medjunarodne ekonomske tokove. Podsticanje stranih ekonomija da ulazu u naše drustvo je osnova za razvoj. Ogranicenja se ne smeju desavati osim kada su u pitanju preduzeca od strateskog interesa. Uključivanje u Svetsku trgovinsku organizaciju,

Evropsku uniju, Medjunarodni monetarni fond, Svetsku banku i ostale finansijske i trgovinske organizacije institucije je osnovni cilj i obaveza.

Naša Misija

Temeljni cilji Kosovskog saveza je stvaranje demokratskog multietnickog drustva koje u svom sastavu stvara mogućnosti za sve građane podjednako bez obzira na njihovu nacionalnu, kulturnu i versku pripadnost. Ovo nije samo politički ideal, već, kako to pokazuju dogadjaji iz bliske prošlosti jedina mogućnost da svi građani koji žive na teritoriji Kosova obezbede uslove za svoj puni kulturni, privredni, duhovni i nacionalni razvitak.

Demokratija je za nas u podjednakoj meri politički i nacionalni cilji. Prevazilazenje razlika koje su pod određenim okolnostima nastale medju stanovnistom Kosova jedan je od osnovnih zadataka naše politike. Put za prevazilazenje razlika je jedino moguc kroz razvoj i staranje multietnickog demokratskog drustva. Neophodna je stranka koja prepoznaće i postuje razlicitosti medju građanima i delovima Kosova, njihove prirodne, istorijske i kulturne specifičnosti i u tome nalazi uporednu vrednost, a ne prostor za sporeњa i sukobe. Da bi se u ovome uspelo neophodno je nacionalno vaspitanje koje mora biti sastavni deo obrazovnog procesa. Nacionalno vaspitanje mora biti odvojeno od svih vidova ideološke indoktrinacije. Ista prava u podjednakoj meri moraju uzivati sve nacionalne zajednice. Svim zajednicama pripadaju sva prava koja su priznata medjunarodnim pravnim aktima, kao i sva prava vec stecena tokom života. Sve zajednice su ravnopravne i nijedna ne može da pretenduje da uziva veća prava od drugih, bez obzira na soju brojnost.

Sveobuhvatni finalni cilj Progresivne Kosovskog saveza, a takođe i cilj svih ostalih partija na Kosovu, mora biti ulazak Kosova u Evropsku Uniju i samim tim njegovo jicanje na svim stubovima demokratski razvijenog i modernog drustva.

Ljudska prava i lične slobode

Kosovski savez se zalaze za drustvo zasnovano na postovanju ljudskih prava i sloboda. Ljudska prava i ljudsko dostojanstvo su neotudjivi, pripadaju svakom pojedincu i cine temelj zajednice. Ljudska prava i dostojanstvo se ne može proizvoljno tumačiti niti mogu pojedine grane vlasti ukidati ih ili suspendovati. Svi gradjani pred zakonom moraju biti jednaki, bez obzira na pol, rasu, nacionalnu pripadnost, veroispovest, jezik, imovno stanje ili politicka uverenja. Svakog gradjanina mora stititi prepostavka nevinosti sve dok se u zakonom predvidjenom postupku ne dokaze krivica.

Evropa

Evropska Unija je jedini moguci sveobuhvatni politicki cilj svih modernih politickih partija i ta resenost za uskladivanje i harmonizaciju standarda mora biti ne samo srednjorocni plan nego potpuna ideologija svih relevnntnih politickih predstavnika.

Ekonomija

Ozdravljenje, stabilnost i jicanje privrede prevashodni su ciljevi ekonomske politike Kosovskog saveza. Samo korenitim promenama privrednog sistema, finansijska stabilnost, stabilizacija cena i promene u poslovnom delovanju, može se izvesti privredni preobrazai drustva. Privredni sistem mora se zasnivati prvenstveno na privatnoj svojini. Nema bogate drzave bez bogatih gradjana.

Zalagacemo se da poreski sistem bude stimulativan i na taj nacin podsticace se razoj privatnog preduzetnistva. Takodje, zalagacemo se za donosenje posebnog programa ublazavanja i otklanjanja nezaposlenosti, putem prekvalifikacije kao i dokvalifikacije. Na taj nacin omogucicemo ekonomski razvoj koji ce biti ravnomeran. Najznacajnije je to da ce se oziveti veci broj malih (mikro) preduzeca koji bi imali ulogu lokalnog ekonomskog pokretaca sa efektom refleksije na centralnom nivou.

Za uspesno pokretanje malih preduzeca na lokalnom nivou, neophodna je veca i konkretnija finansijska podrška Vlade u vidu grantova i razvojnih projekata koji bi obezbedili neophodnu infrastrukturu ravnopravno u svim regionima i opstinama.

Vlada mora kreirati i posle usvajanja snazno podrzati strategiju regionalnog (lokalnog) ekonomskog razvoja koji ce pre svega podici preduzetnicku svesnost gradana, a potom i obezbediti podsku za finansiranje najboljih poslovnih ideja. Vlada mora dati vecu podsku za razvoj poljoprivrede, zanatskih poslova, stocarstva, turizma, vodoprivrede, rudarstva i energetike i ostalih grana bitnih za drustvo i ekonomski razvoj.

Uz sve to, moraju se koristiti znanja modernih Evropskih drzava, a pogotovo onih koje su u relativno skorije vreme proslili isti period bolne tranzicije i koji su u stanju da iskoriste pozitivna iskustva iz procesa priblizavanja Evropskoj Uniji. Pored same vlade, ukljucivanje medjunarodnih institucija je od vitalnog zacaja i to ne samo zbog dodatnih fondova koji bi mogli biti angazovani, nego i zbog dugogodisnjeg tehnickog iskustva u razlicitim oblastima razvoja ekonomija.

Obrazovanje

Identitet i osnovni vrednosni principi moraju se negovati i razvijati od strane svih aktera u drustvenim procesima, a obrazovno-vaspitne institucije treba da imaju kljucnu ulogu u formiranju stavova i Zivotnih vrednosti kod dece i mladih. Uz nepostojanje opsteprihvacenog sistema vrednosti, porodinu nesigurnost i gubljenje perspektive, generacije mladih ljudi nemaju mogucnost da prepoznaju i cuvaju osnovne i tradicionalne vrednosti niti da presudno uticu na staranje novih. Zbog toga obrazovni proces u celini, od osnovne skole do univerziteta, mora biti oslobođen svake ideologije. Naravno, prvenstveno politika obrazovanja mora biti u smeru iskorenjivanja nepismenosti. A da bi se ovo ostvarilo mora se ici ka tome da osnovno obrazovanje mora biti obavezno i apsolutno besplatno, ukljucujući udzbenike i nastavna sredstva za sta ce se neosporno zalagati, Kosovski savez.

Na taj nacin imali bismo mogucnost da u srednjim skolama organizujemo mrežu gde bi se obavljala selekcija najspasobnijih za upis na vise skole i univerzitete.

Nevećinske zajednice

Preobrazaj drustva i oblicavanje demokratije mora se zasnovati na nacelima i uverenju da je postovanje prava nevećinskih zajednica osnovni cilj drustva. Svim clanovima zajednica mora biti pružena mogucnost za licni razvoj, obrazovanje, staranje porodice i kvalitetne uslove zivota. Drustvo je duzno da svim nevećinskim zajedicama pruzi socijalnu sigurnost. Mora se nastojati da nevećinske zajednice imaju obezbedjenu mogucnost koriscenja osnovnih usluga bitnih za живот, zdravstvenih, obrazovnih, kulturnih, socijalna zastita i isplata penzija.

U pogledu koriscenja ovih usluga, svi ce gradjani na teritoriji Kosova biti jednaki. Mora se obezrediti pravo na rad i pravicnu zaradu od rada.

Zapošljavanje kroz mikro (porodične) biznise

Nedovoljno razvijena ekonomija ima svoje velike nedostatke ali ima i nekih prednosti koje bi mogle da budu presudne u ekonomskom razvoju Kosova.

Na Kosovu nema puno velikih privatnih kompanija koje bi mogle da zaposljavaju destina hiljada ljudi tako da je oko 80% svih ukupno zaposlenih upravo iz mikro preduzeca.

Kroz kreiranje strategija za dodeljivanje "start-up" grantova uz parcijalno ucesce samih dobitnika, bila bi stvorena finansijska osnova za zapocinjanje delatnosti, a samim ucescem dobitnika bi bila povecana odgovornost za uspesno poslovanje koje bi moglo da bude profitabilno uz biznis predloge koji su adekvatni uslovima ekonomskog trzista u odredjenim regionima.

Dokaz da ima dovolino prostora za pokretanje mikro biznisa je i sama cinjenica da danas Kosovo uvozi oko 85% prehrambenih proizvoda i to najvise brasno, meso i mlecne proizvode sto je svojevrstan paradoks kad se zna da ima dovolino plodnog zemljista za sopstvenu proizvodnju, a cak su neke odredjene lokacije poznate po bogatoj stocarskoj tradiciji.

Kosovski savez, ce kroz sve kompatibilne institucije, u saradnji sa medjunarodnim organizacijama, organizovati finansirajuce i kofinansirajuce programe dodele grantova za najadekvatnije i najbolje poslovne ideje.

Koristeci pozitivna iskustva zemalja u regionu sektor mikro biznisa moze biti jedan od glavnih stubova ekonomskog odrzivog razvoja.

Insistiracemo na posebnom stimulisanju pasivnih krajeva i stanovnika malih opstina jer su njihove mogucnosti u velikoj meri ogranicene sto se tice dostupnosti informacija, a samim tim i fondovima potrebnih za utemeljenje odredjenih mikro biznisa.

Borba protiv korupcije

Kosovo ostaje i dalje ekonomski nedovoljno razvijena zemlja sa delimicno poremećenim sistemom pravne i institucionalne vrednosti pa samim tim podleze "decijim boginjama" koje svako drustvo mora da prelezi.

I pored znacajnih postignutih rezultata, korupcija jeste jedan od tri glavna problema koji su od strane građana identifikovani kao kljcuni i hronicni.

Kosovski savez ce se kroz sve organe stranke snazno boriti protiv ove negativne pojave i nece dozvoliti da bilo koja individua koja je osudjena za korupciju bude deo politicke stranke.

Vladavina Prava

Jedna od vaznih osnova vladavine prava jeste poverenje u delovanje pravnih normi koje upravljaju odnosima izmedju pojedinaca u drustvu, kao i odnosima izmedju gradjana i drzave.

Vladavina prava znaci da vlast nikada ne sme prisiljavati pojedinca ni na sta osim na sprovodenje propisa i zakona. Stoga je vladavina prava jedan od najznacajnijih instrumenata ogranicenja drzavne vlasti.

Vladavina prava je vise od same ustavnosti i zakonitosti: ona uključuje zahteve koji se ticu samog sadrzaja ustava i zakona. Vladavina prava nije samo vladavina zakona, ona je vladavina po pravu, vrhovni politicki ideal jedne demokratske drzave.

Predsednik Inicijativnog Odbora
Kosovskog saveza

Goran Marinkovic.